

1. UVOD

Informaciono-komunikacione tehnologije predstavljaju pojam koji se u 21. stoljeću koristi svakodnevno. Internet predstavlja najvažniju informaciono-komunikacionu tehnologiju. Danas, putem interneta obavljaju se mnogi poslovi, od prijenosa poslovnih transakcija, sklapanja poslova putem video - poziva, pa sve do obrazovanja putem interneta.

Tokom posljednjih godina informacione tehnologije su izvršile ogroman uticaj na naše živote. Informacione tehnologije su nam donijele promjene u sve sfere života od našeg načina rada do sticanja znanja. Ovaj progres u korištenju novih tehnologija naročito je značajan u obrazovanju gdje njegovo pravilno korištenje pravi veliku razliku. Većina edukativnih ustanova od predškolskoga pa do najviših nivoa uvidjeli su prednosti koje im informacione tehnologije donose pa su tako započele sa njihovom aktivnom primjenom.

Informatizacija obrazovanja predstavlja jedan od načina razvoja digitalnog informacionog društva a kao takva je sadržana u svim strategijama razvoja društava. Svi smo svjesni utjecaja koji su izvršile informacione tehnologije na sve sfere društva pa tako i na obrazovanje pa su zbog toga istraživanja o utjecaju ovih tehnologija na obrazovanje sve više prisutna.

Elektronsko učenje (e-učenje) predstavlja učenje putem informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT). Pomoću e-učenja učenicima, nastavnicima i svakome ko želi da uči, nastavni materijali su dostupni putem interneta.

Elektronsko učenje je sve prisutniji oblik učenja i poučavanja na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, čemu svakako doprinosi razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija. Pojedine visokoškolske ustanove već su, u značajnoj mjeri, inkorporirale elektronsko učenje u svoje studijske programe. Nedvojbeno je da će u dogledno vrijeme sve visokoškolske ustanove implementirati elektronsko učenje u cilju povećanja kvaliteta i konkurentnosti našeg obrazovnog sistema. Elektronsko učenje nudi mnoge prednosti, uključujući jednostavnost pristupa, re-upotrebljivosti i dostupnosti. Nastavni sadržaji sve češće nastaju, distribuiraju se i postaju dostupni u digitalnom obliku.

Sistemi za upravljanje nastavom predstavljaju sisteme koji omogućavaju razmjenu informacija, znanja i omogućavaju komunikaciju između nastavnika i učenika. Razvijeni su upravo iz te čovjekove potrebe za učenjem i usavršavanjem, pa tako danas skoro svi univerziteti, fakulteti i škole imaju razvijene svoje sisteme za upravljanje nastavom. Sistemi za upravljanje nastavom osmišljeni su da bi nastavnici, odnosno profesori mogli pratiti rad svojih učenika/studenata, pratiti razvoj učenika, pratiti napredak u njihovim aktivnosti i pratiti napredak u izvršavanju zadataka.

Sistemi za upravljanje nastavom nastali su iz sistema za elektronsko učenje na taj način da se do nastavnih metoda i nastavnih sadržaja dolazi elektronskim putem, odnosno korištenjem informaciono-komunikacionih tehnologija. E-učenje omogućava učenje na daljinu u kojem su svi potrebni materijali i nastavni sadržaji dostupni putem interneta. Proces učenja u novim vremenima je mnogo olakšan kako učenicima tako i nastavnicima, uvođenjem savremene kompjuterske tehnologije u škole i univerzitete. Dostupnost elektronskih knjiga na internetu, uvođenje elektronskog dnevnika i sistema za upravljanje nastavom, dovelo je do relaksiranja procesa učenja u kome učenici nisu više opterećeni samim procesom učenja, već uče na jedan inovativan i zabavan način.

Kao najvažniji alat e-učenja koriste se sistemi za upravljanje nastavom, odnosno LMS (Learning Management Systems) sistemi. LMS sistemi predstavljaju alat elektronskog učenja pomoću kojega je olakšan proces učenja i nastavnicima i učenicima, odnosno sve što im je potrebno da prođu kroz obrazovanje dostupno im je putem interneta. Nastavnici pomoću LMS sistema mogu pratiti rad svojih učenika, njihove aktivnosti, ocjene itd. Bez interneta ne bi došlo do razvoja e-učenja i samim time ne bi došlo do razvoja LMS sistema. Razvojem LMS sistema došlo je i do razvoja mnogih aplikacija koje se mogu koristiti pri upravljanju nastavom.

1.1. PREDMET ISTRAŽIVANJA RADA

Informaciono-komunikacione tehnologije otvorile su novi pogled na e-učenje i sve pogodnosti koje ono nudi. Usmjerenost e-učenja na nastavni sadržaj koji je dostupan elektronskim putem dovodi do pitanja: "Da li e-učenje predstavlja dobar način prezentiranja nastavnog sadržaja i znanja prema učenicima?" Pitanja koja pokreću ovaj rad jesu: "Šta je proces učenja, koje su nastavne metode u procesu učenja, šta je e-učenje, koji se alati koriste prilikom primjene e-učenja, što je LMS, koji su alati LMS-a koji se koriste? Predmet istraživanja ovoga rada, jeste da se prikaže e-učenje i da se prikažu sistemi koji se koriste za upravljanje nastavom i samim izborom teme određen je i predmet istraživanja.

1.2. HIPOTEZA RADA

Hipoteza na osnovu koje se temelji izrada master rada jeste:

OH1: Sistemi za upravljanje nastavom omogućavaju praćenje individualnog rada i razvoja učenika u procesu učenja.

Pored osnovne hipoteze postavljaju se i dvije pomoćne hipoteze:

PH1: Sistemi za upravljanje nastavom korištenjem informaciono-komunikacione tehnologije olakšavaju nastavne procese.

PH2: Sistemi za upravljanje nastavom predstavljaju poboljšano e-učenje.

1.3. METODE RADA

Pri izradi master rada korišteno je nekoliko naučnih metoda kako bi se ostvarili svrha i ciljevi istraživanja. Metode korištene pri izradi rada su: metoda analize, metoda sinteze, metoda deskripcije, metoda kompilacije, metoda generalizacije, metoda specijalizacije, metoda klasifikacije, metoda promatranja kao i metoda mozaika.

1.4. STRUKTURA RADA

Struktura magistarskog rada sastoji se od pet poglavlja. U prvom dijelu master rada UVOD objašnjeni su predmet rada te ciljevi i metode koje će se

koristiti prilikom pisanja rada, postavljena je glavna hipoteza koja će se kroz rad stalno dokazivati.

U drugom dijelu rada UČENJE obrazložen je pojam procesa učenja sa psihološke i pedagoške strane, predstavljene su nastavne metode koje se koriste u procesu učenja da bi se lakše moglo preći na dio koji se tiče e-učenja.

Treći dio master rada odnosi se na ELEKTRONSKO UČENJE, postavljene su definicije e-učenja, prikazan je historijski razvoj e-učenja kao i alati koji se koriste prilikom e-učenja.

Poglavlje LMS-LEARNING MENAGEMENT SYSTEM se odnosi na četvrti odnosno suštinski dio master rada, postavljene su definicije LMS sistema, tehničke karakteristike LMS-a, alati koje koriste LMS sistemi, dat je osvrt na LMS sisteme u Bosni i Hercegovini. Posebno su istaknuti efekti implementacije ovih sistema u praksi.

LITERATURA daje izvore koji su korišteni u radu i to relevantne knjige i članke, kao i odgovarajuće internet reference.